

Yttrande inriktningsärende 2023-2025 Grundskolenämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Nämndens omvärldsanalys	4
Konsekvenser av beskrivningar i inriktningsärendet.....	6
Taxor och avgifter	10
Investeringar.....	11
Lokalresursplan.....	11

Bilagor

Bilaga 1: Sammanställning taxor - yttrandet GSN

Bilaga 2: Investering GSN_inriktning 2023

Sammanfattning

Inriktningsärendet beskriver de ekonomiska förutsättningarna för planeringsperioden 2023-2025 och innehåller preliminär ekonomiplan för kommunen och kommunkoncernen, preliminära budgetramar för nämnder och preliminär investeringsplan för kommunkoncernen.

Förslag till inriktningsärende ligger till grund för det fortsatta budgetarbetet under hösten och nämnderna bereds tillfälle att yttra sig över inriktningsärendet.

Grundskolenämndens ram är beräknad med:

- Lägre volym för färre elever i grundskolan samtliga år under planeringsperioden
- Lägre volymer för skolbarnomsorg åk F-3 2023-2025
- Oförändrad volym för skolbarnomsorg åk 4-6 2023-2024, lägre volymer 2025
- Lokaler: Ytterligare utrymme för tillkommande lokalhyror är avsatt i medelsreserv
- Uppräkning: I ramen är ingen uppräkning för ökade löner/priser inräknad för 2023-2025
- Övrigt: o Allsidig social sammansättning (0,2 mnkr 2022, 0,3 mnkr från och med 2023, finansieringsprincip) o Extra studietid och utökad lovskola (1,3 mnkr 2022, 2,7 mnkr från och med 2023, finansieringsprincip)
- Grundskolenämndens investeringsram består av investeringar till följd av nya/förändrade lokaler och löpande re- och nyinvesteringar av inventarier och utrustning. Preliminär investeringsram för 2023 uppgår till 28 mnkr.

Under perioden 2023-2025 räknar grundskolenämnden med intäktsminskning för skolbarnomsorg, årliga kostnadsökningar gällande höjda löner och ökade priser, ökade priser för livsmedel, skolskjuts samt avtalspris för elever i specialskolor.

Volymförändringar, intäktsminskningar samt kostnadsökningar ställer mycket höga krav på effektiviseringar, omprioriteringar samt minskade kostnader för att klara en ekonomi i balans.

Grundskolenämnden kommer under 2023 - 2025 fortsätta arbetet som startats 2021 kring nedan satta områden:

- Effektivare samt minskad administration och icke pedagogisk stödverksamhet, både på central förvaltning och på skolorna
- Minskad chefstäthet, både på central förvaltning och på skolorna
- Effektivare lokalutnyttjande

Grundskolenämndens behov av investeringar i nya inventarier enligt lokalplan samt återanskaffning av inventarier och reinvesteringar uppgår över planperioden 2023-2027 till 164,0 mnkr.

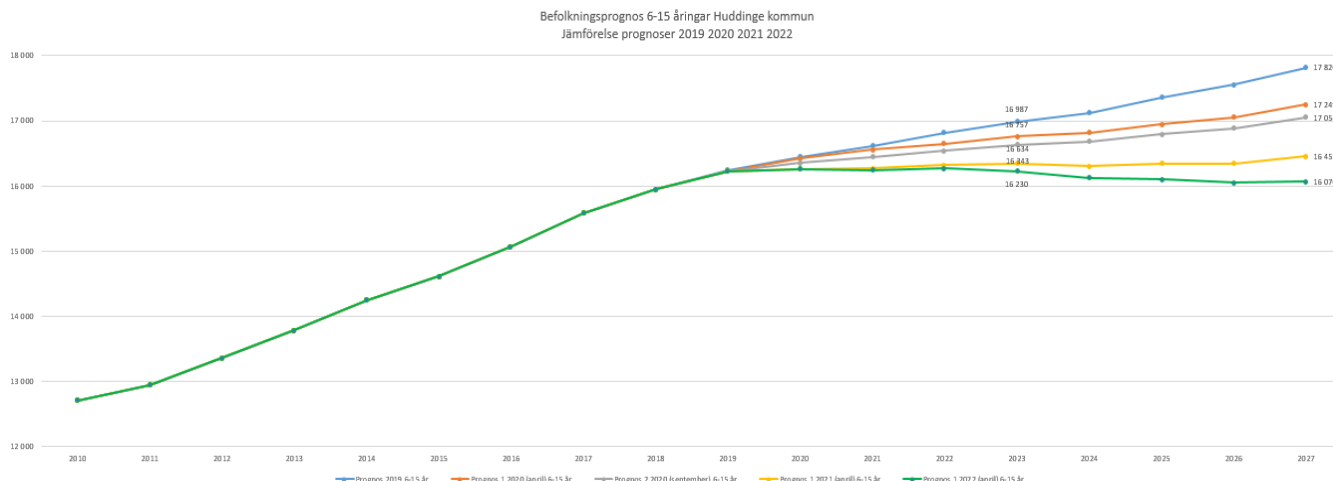
I detta yttrande finns grundskolenämndens kommentarer och synpunkter på lokalresursplanen.

Nämndens omvärldsanalys

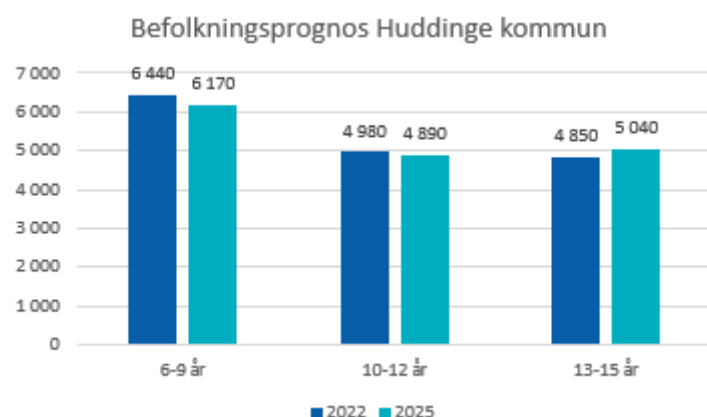
Volym

Volymerna inom grundskolenämndens verksamhetsområden speglar befolkningsutvecklingen i åldrarna 6-15 år. Under perioden 2010-2019 har befolkningsutvecklingen i denna ålderskategori stadigt ökat med cirka 2-4 procent per år. Från och med år 2020 och de kommande åren i planperioden 2023-2027 prognostiseras i snitt noll procent i befolkningsstillväxt i denna ålderskategori.

Av nedanstående diagram framgår den historiska befolkningsutvecklingen. Diagrammet visar hur de senaste befolkningsprognoserna reviderats ner mellan varje nytt prognostillfälle.

Den senaste befolkningsprognosen från april 2022 pekar på en minskning i åldrarna 6-9 år med 270 invånare 2025 jämfört med 2022. För åldersgruppen 10-12 år prognostiseras en minskning av 90 invånare 2025 jämfört med 2022 och för åldersgruppen 13-15 år prognostiseras en ökning med 190 invånare 2025 jämfört med 2022. Sammantaget innebär detta att invånarantalet i åldersgruppen 6-15 år prognostiseras minska med 170 invånare 2022 jämfört med 2025.

Grundskolenämndens volymram är beräknad med:

- Lägre volym för färre elever i grundskolan samtliga år under planeringsperioden.
- Lägre volymer för skolbarnomsorg åk F-3 2023-2025.
- Oförändrad volym för skolbarnomsorg åk 4-6 2023-2024, lägre volymer 2025.

Volym	Budget 2022	Förändring volym från Budget 2022		
		Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Grundskola - elever	15 936	15 885	15 813	15 752
Särskola - elever	195	195	195	195
Skolbarnomsorg F-3 - elever	5 831	5 694	5 587	5 561
Skolbarnomsorg 4-6 - elever	1 663	1 663	1 661	1 620

Grundskolenämndens sammantagna bedömning av volymerna inom grundskola och fritidshem för åren 2023-2025 är att de ligger i linje med de volymer som presenteras i inriktningsärendet.

Grundskolenämnden har identifierat en ökning av elever i grundsärskolan under 2022, där snittet för januari till maj ligger på 200 elever. Prognos för höstterminen 2022 är 205 elever i grundsärskolan. För 2023 är en ökning prognostiserat och grundskolenämnden räknar med 210 elever. Den ekonomiska effekten av skillnader i elevantalet (+15 elever) för grundsärskolan uppgår till 8 580 tkr. För att beräkna kostnaden per elev för grundsärskolan har samma schablon använts som i de preliminära ramarna, 572 tkr per elev (111 552 tkr/195 elever).

De relativt stora förändringarna i elevunderlaget i de senaste fem befolkningsprognoserna ställer stora krav på verksamheterna då planeringsförutsättningarna ständigt förändras. De minskade volymerna är ofta fördelade på flertalet enheter samt årskurser vilket försvårar för planering samt effektivisering för verksamheterna.

I den rådande situationen med flyktingströmmar till Sverige ser grundskolenämnden att detta kan komma att påverka volymerna framöver. Detta kan även skapa ett ökat behov av modersmålsundervisning och studiehandledning. Grundskolenämnden har inte lagt med någon uppskattad kostnadsökning för detta i underlaget.

Egen regi

I enlighet med tjänsteutlåtande, Beslut om organisatorisk placering av Rosenhills särskilda undervisningsgrupper (GSN-2022/8.601) kommer Rosenhills kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper fr.o.m. den 1 januari 2023 även fungera som ett kompetenscenter för personal kopplat till elever i behov av särskilt stöd för samtliga grundskolor i Huddinge kommun, såväl fristående som kommunala. På detta sätt kan den spetskompetens som finns på Rosenhill komma alla elever i Huddinge kommun till del. Detta kommer att hanteras inom befintlig ram.

Nya lagar och regler

- Större möjlighet att stänga skolor

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att göra tillsynen mer effektiv och möjligheterna till ingripande mot kommunala och fristående huvudmän så lika som möjligt. Ändringarna innebär bland annat att Skolinspektionen ska kunna förbjuda en kommun eller en region att driva en verksamhet vidare (verksamhetsförbud) om ett föreläggande att åtgärda brister inte har följts och missförhållandena är allvarliga. Ändringarna innebär också att fler grunder för att återkalla ett godkännande av enskild som huvudman införs. Fler grunder för kommuner att återkalla beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg införs också. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2022.

Huddinge kommun har ett ansvar att se till att alla elever har en skolplats. Stängs en skola med Huddinge elever påverkar detta grundskolenämnden genom förändrade volymer.

- Förändringar i statsbidrag

I budgetpropositionen för 2022 aviserade regeringen att lärarlönelyftet skulle flyttas till likvärdighetsbidraget för att minska den administrativa bördan för huvudmän. Regeringens avsikt är att låta medlen ligga kvar i lärarlönelyftet tills en översyn gjorts av lärarlönelyftet. Regeringen avser att återkomma med förslag på hur konstruktionen av lärarlönelyftet och andra riktade statsbidrag på skolområdet bör se ut för att bidragen på bästa sätt ska nå sina syften.

Grundskolenämnden inväntar vidare information och kommer hantera eventuella förändringar i statsbidragen så klokt som möjligt för verksamheterna.

- Stärka trygghet och studiero

Riksdagen beslutade den 9 juni om ändringar i skollagen för att stärka trygghet och studiero. All personal i skolan får göra det som är befogat för att öka tryggheten och studieron. Det kan till exempel handla om att ingripa fysiskt för att avvärja våld och kränkningar. Det blir även enklare för rektor att ta beslut om avstängning. Samtidigt införs nya bestämmelser som reglerar användning och omhändertagande av mobiltelefoner. Ändringarna träder i kraft den 1 augusti 2022 (*Skolans arbete med trygghet och studiero*, Prop. 2021/22:160).

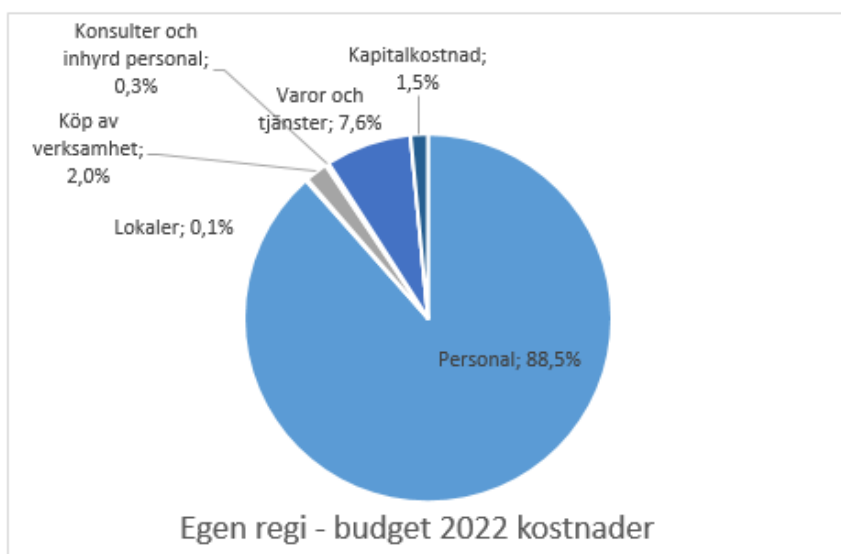
Konsekvenser av beskrivningar i inriktningsärendet

Grundskolenämnd budget 2022

Grundskolenämndens budget för 2022 består av ram från kommunfullmäktige på 1 951 078 tkr samt externa intäkter på 87 085 tkr bestående av fritidshemsavgifter, statsbidrag för maxtaxa samt interkommunal ersättning från andra kommuner som har sina elever i Huddinges skolor.

Grundskolor egen regi budget 2022

De kommunala skolorna i egen regi intäkter består i huvudsak av intäkter i form av skolpeng samt vissa statsbidrag. Kostnaderna består till största del av personalkostnader (88,5 procent). Lokalkostnader såsom hyreskostnader för skollokaler ligger inte hos skolorna utan hanteras centralt på förvaltningen och kompenseras via ramen från Kommunfullmäktige

Intäktsminskningar

Intäkterna för skolbarnomsorg förväntas minska som en konsekvens av att antalet elever i skolbarnomsorg förväntas minska under perioden 2023-2025.

Intäktsminskning skolbarnomsorg under perioden 2023-2025 uppgår totalt till -2 335 tkr.

	2023	2024	2025
tkr	-1 088	-863	-384

Kostnadsökningar

Höjda löner och priser

Grundskolenämnden räknar med årliga kostnadsökningar gällande höjda löner och ökade priser på 2-4 procent per år under perioden 2023-2025. Livsmedel, skolskjuts samt avtalspris för elever i specialskolor har en högre förväntad kostnadsökning.

Se kostnadsökningar för höjda löner och priser (exklusive lokaler, livsmedel och skolskjuts) för perioden 2023-2025 nedan.

	2%	2%	2%	3%	3%	3%	4%	4%	4%
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
tkr	+33 152	+28 759	+29 334	+49 728	+46 114	+47 498	+66 304	+63 801	+66 353

Under 2022 ligger en satsning för ökad lärartäthet fördelad på 23 285 tkr inom egen regi. Satsning på ökad lärartäthet för fristående skolor samt andra kommuner ligger i grundbeloppet och inkluderas därav i ovan

kostnadsökning för höjda löner och priser. Se kostnadsökningar för höjda löner per år i egen regi för perioden 2023-2025 nedan.

	2% 2023	2% 2024	2% 2025	3% 2023	3% 2024	3% 2025	4% 2023	4% 2024	4% 2025
tkr	+466	+475	+485	+699	+720	+741	+931	+969	+1 007

Elever i specialskola

Ett höjt avtalspris för elever i specialskolor har skett 2022, där ersättning för ett barn i grundskola höjs med 36 procent samt fritidsverksamhet och förskoleklass höjs med 8 procent. För 2022 förväntas kostnaderna öka med +3 600 tkr jämfört med budget 2022. Grundskolenämnden räknar med samma kostnadsökning för 2023.

2023
tkr
+3 600

Livsmedel

Livsmedelspriserna förväntas öka ytterligare under 2022 samt 2023. Prisökningarna beror på en orolig marknad, minskad råvarutillgång, valutaförändringar, förpacknings- och containerbrist, ökade energipriser på el och bensin. Grundskolenämnden räknar med ökade livsmedelspriser på 10 procent 2022 till 2023, därefter en årlig kostnadsökning på 2-4 procent. En ny prisjustering kommer ske med förvaltningens grossist under september samt november månad 2022, vilket medför en stor osäkerhet kring ytterligare livsmedelsprisökningar.

	10% 2023	2% 2024	2% 2025	10% 2023	3% 2024	3% 2025	10% 2023	4% 2024	4% 2025
tkr	+3 890	+857	+874	+3 890	+1 284	+1 322	+3 890	+1 711	+1 780

Samordnad varudistribution

Grundskolenämnden har inte räknat med ytterligare kostnadsökningar gällande transportkostnader för samordnad varudistribution, utan har räknat in detta i den årliga kostnadsökningen gällande höjda löner och ökade priser på 2-4 procent per år. Det finns en osäkerhet kring ytterligare kostnadsökningar på grund av ökade drivmedelspriser.

Skolskjuts

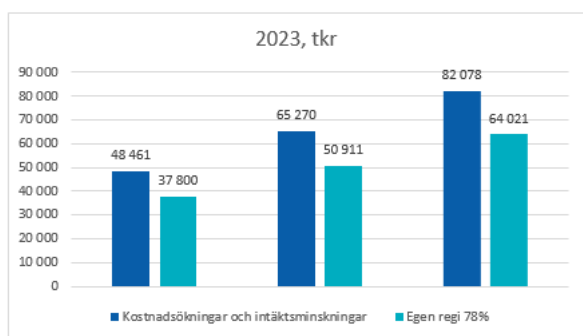
Ett nytt interimsavtal rörande skolskjuts för perioden 1 juli 2022 till 30 juni 2023 kommer att öka kostnaden för skolskjuts med 44 procent. Förvaltningen räknar med samma kostnader för hösten 2023, därefter räknar förvaltningen med en årlig kostnadsökning på 2-4 procent.

	44% 2023	2% 2024	2% 2025	44% 2023	3% 2024	3% 2025	44% 2023	4% 2024	4% 2025
tkr	+6 265	+410	+418	+6 265	+615	+634	+6 265	+820	+853

Skolskjuts är en förutsättning för att många barn och unga ska kunna ta sig till skolan. Kommunerna har skyldighet att anordna skolskjuts.

2023

För 2023 innebär detta kostnadsökningar samt intäktsminskningar på mellan 48 461 tkr till 82 078 tkr. Egen regi hanterar cirka 78 procent av detta vilket innebär mellan 37 800 tkr till 64 021 tkr.

Effektivisering

Grundskolenämnden räknar med årliga pris- och löneökningar under perioden 2023 - 2025. Nämnden räknar även med lägre intäkter för skolbarnomsorg under perioden 2023 - 2025. Grundskolenämndens preliminära ramar för 2023-2025 innehåller ingen kompensation för pris- och löneökningar under denna period. Grundskolenämndens preliminära ramar innehåller även en lägre volym på grund av färre elever i grundskola och skolbarnomsorg. Detta innebär stora behov av effektiviseringar inom främst administration och stödfunktioner de kommande åren för att klara en budget i balans.

I yttrande inriktningsärende 2022-2024 (GSN-2021/428) samt delårsrapport per 31 augusti 2021 (GSN-2021/563) redogjorde grundskolenämnden sin effektiviseringsplan. Grundskolenämnden kommer under 2023 - 2025 fortsätta arbetet som startats 2021 kring nedan satta områden:

- Effektivare samt minskad administration och icke pedagogisk stödverksamhet, både på central förvaltning och på skolorna
- Minskad chefstäthet, både på central förvaltning och på skolorna
- Effektivare lokalutnyttjande

Effektiviseringsmålet som sattes 2021 för perioden 2022-2024/senare var att under perioden effektivisera 8,0 mnkr på central förvaltning i minskad administration samt chefstäthet samt effektivisera 23,9 mnkr i egen regi från administration och icke pedagogisk stödverksamhet samt chefstäthet i syfte att prioritera budgetmedel till undervisningen.

Effektiviseringsarbetet kan beskrivas i fyra faser:

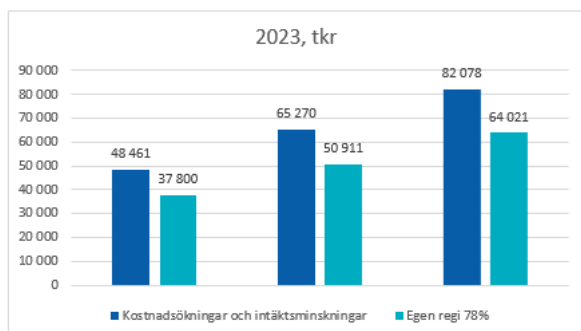
1. Analysera nuläge
2. Bestäm börläge
3. Genomförande
4. Följa upp och säkerställa effekt

Central förvaltning har under föregående år genomfört organisatoriska förändringar. Kommunikationsenheten och funktionen för registratur och nämndsekreteriat överfördes organisatoriskt till kommunstyrelsens förvaltning under sommaren 2021. IT-enheten överfördes till kommunstyrelsens förvaltning vid årsskiftet 2021/2022 och funktionen IT samordnare effektiviserades. Förvaltningsstaben lades ner som egen enhet och kvarvarande funktioner organiseras i tre nya avdelningar, avdelningen ekonomi och lokaler, för- och grundskolestöd samt HR och hemkommun. Den nya organisationen innebär bland annat färre chefer inom hela den centrala förvaltningen, viss effektivisering av tjänster samt ett bredare samarbete som skapar förutsättningar för en bättre organisation.

2022 års budget för verksamheterna politisk verksamhet samt administration har som i ett led i ovan omorganisering satts 31 procent lägre än budgeterat 2021. I 2022 års delår 1 prognostiserades personalkostnader inklusive konsulter och inhyrd personal 31 procent lägre än budgeterat 2021, vilket uppgår till en minskning av -10 658 tkr. Under 2022 implementerar förvaltningen en ny ekonomimodell. Detta kommer medföra ett tydligare och enklare sätt att följa upp verksamheternas intäkter och kostnader. Detta kommer effektivisera administrationen ytterligare kommande år. Förvaltningen kommer fortsatt fokusera på att se över möjligheter att minska administration centralt under 2023 – 2025. Effektiviseringsarbetet på central förvaltning befinner sig i fas 3 och 4.

Grundskolor i egen regi har olika förutsättningar och det finns relativt stora skillnader mellan skolorna när det gäller chefstäthet, administrativa resurser och icke pedagogiska stödfunktioner. En kartläggning över nuläget har genomförts under vårterminen 2022 och arbetet kring att sätta ett börläge pågår. Det pågår diskussioner

om hur skolorna i större omfattning kan samarbeta i ökad utsträckning mellan varandra samt med central förvaltning kring administrativa resurser. Riktningen är tydligt utpekad att det är inom dessa områden som skolorna behöver hitta effektiviseringar för att dels hantera ökade kostnader för löne- och prisökningar och dels omfördela resurser från administration och icke elevnära funktioner till undervisning. Grundskolor i egen regi fortsätter arbetet löpande under 2022 och fortsatt 2023-2025. Effektiviseringsarbetet befinner sig i fas 1, 2 samt 3.

Tabellen ovan visar spannet av kostnadsökningar och intäktsminskningar som förvaltningen ser under 2023 (beroende på 2, 3 eller 4 procent ökning av priser och löner).

Planerade och redan utförda effektiviseringar har som främsta syfte att täcka 2 procents ökning i pris och lönekostnader. De relativt stora förändringarna i elevunderlaget i de senaste fem befolkningsprognoserna ställer stora krav på verksamheterna då planeringsförutsättningarna ständigt förändras. De minskade volymerna är ofta även fördelade på flertalet enheter samt årskurser vilket även försvårar för planering samt effektivisering för verksamheterna. En lägre volym under perioden 2023-2025, ytterligare samt högre pris och löneökningar än tidigare år ställer mycket höga krav på effektiviseringar, omprioriteringar samt minskade kostnader för att klara en ekonomi i balans. Förvaltningen bör således tillsammans med verksamheten se över takten i förändringsarbetet för att se hur ytterligare effektivisering av administrativa processer och stödfunktioner samt chefstäthet kan genomföras i syfte att prioritera budgetmedel till undervisningen.

Lokalkostnader är, näst efter personalkostnader, grundskolenämnden största kostnadspost. Förvaltningen kommer fortsätta att arbeta för att lokalkostnadernas andel av de totala kostnaderna minskar genom att systematiskt arbeta med ett effektivt lokalutnyttjande.

För de kommande åren 2023-2025 kommer lokalkostnaderna öka ytterligare då bland annat en ny grundskola ska stå färdig för inflyttning år 2024. Det är viktigt att byggnation av nya skolor färdigställs i samma takt som behoven av lokalerna. Fristående utförare kompenseras för kommunens höjda lokalkostnader enligt principen om lika villkor.

Taxor och avgifter

Grundskolenämndens taxor och avgifter avser maxtaxa för fritidshemsverksamhet i åk F-3 samt avgift för öppen fritidshemsverksamhet i åk 4-6. Dessa taxor och avgifter regleras i Huddinge kommuns författningssamling 6210 (HKF 6210).

När det gäller maxtaxan för fritidshemsverksamhet åk F-3 beräknar och informerar Skolverket kommunerna varje år om inkomsttaket och vad den högsta avgiften är för första, andra och tredje barnet i denna verksamhet. Detta gör Skolverket senast den 1 december inför kommande bidragsår. Som kompensation för maxtaxan utgår ett statsbidrag för de kommuner som tillämpar maxtaxa.

När det gäller avgiften för öppen fritidshemsverksamhet i åk 4-6 ska den enligt HKF 6210 varje år räknas om med hänsyn tagen till förändringen av konsumentprisindex (KPI) per augusti månad.

Avgifterna för fritidshem åk 4-6 uppgår till 428 kronor per elev och månad och omfattas inte av maxtaxan. Inskrivningsgraden i Huddinge kommuns skolor i fritidshem i egen regi uppgår till i genomsnitt cirka 33 procent av eleverna i åk 4-6 och varierar mellan skolorna.

Investeringar

Förvaltningen har räknat fram behovet av investeringar till nya grundskolor enligt lokalplan samt övriga investeringar, återanskaffning av möbler och mindre verksamhetsanpassningar.

Vid nybyggnationer eller ombyggnationer av skolor enligt lokalplan uppstår ett investeringsbehov av inventarier. Ett flertal skolor kommer att renoveras eller byggas om under planperioden och de grundskolor som berörs är Tomtberga, Utsäljeskolan, Solfagraskolan och Våbackaskolan. År 2023-2027 har förvaltningen uppskattat att investeringsbehovet uppgår till 69,0 mnkr. Se bilaga investering GSN inriktning 2023.

Övriga investeringar avser främst ny- och återanskaffning av möbler och maskiner samt utökning och utbyte av accesspunkter. Förvaltningen uppskattar att behovet av övriga investeringar uppgår till 19,0 mnkr år 2023 och 95,0 mnkr över hela planperioden.

Grundskolenämndens behov av investeringar i nya inventarier enligt lokalplan samt återanskaffning av inventarier och reinvesteringar uppgår över planperioden 2023-2027 till 164,0 mnkr.

Driftskostnaden i form av ökade kapitalkostnader, om alla investeringsmedel utnyttjats, beräknas uppgå till 16,4 mnkr för perioden.

Lokalresursplan

Grundskolenämnden har tagit del av lokalresursplanen och lämnar följande synpunkter/kommentarer.

Grundskolenämnden vill betona att de analyser som ska arbetas fram sker i nära samarbete med förvaltningarna och att sättet som detta ska utföras på och vad som ska ingå i analyserna bör förankras inför genomförandet.

Grundskolenämnden ställer sig positiv till den prioritering som gjorts gällande projektens startår som presenteras i lokalresursplanen. Lokalbehovsprognosen och lokalresursplanen är båda samberedda av Barn- och utbildningsförvaltningens lokalsamordnare och lokalstrateg på kommunstyrelsens förvaltning.

Nämnden ser en svårighet att få fram de olika projekten som är i ett angeläget läge. Prioriteringen är gjord med hänsyn till tillgängliga resurser vilket är skälet till att fler projekt inte kan påbörjas så omgående som de borde.

I dokumentet föreslås fristående utförare till kommande grundskolor i dessa områden; Högmora, Balingsnäs, Vårby udde och Kungens kurva. På så sätt bidrar nämnden till målet om att fristående utförare ska kunna bygga och driva 50 procent av det tillkommande beståndet i kommunen.

Arbetet med grundsärskolan behöver lyftas i kommande lokalresursplan och analyseras på samma sätt som för grundskolan. Grundskolenämnden ser ett behov av att se en helhet med lösningar för denna skolform på kort och lång sikt.